

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCCX. ad annum MLXXIII.

Parisiis, 1644

Capitvla.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15625

ANNO
 CHRISTI
 928.

CONCILIVM GRATELEANVM,
 AB ATHELSTANO REGE ANGLORVM
 habitum, circa annum Domini DCCCCXXVIII.

*In quo leges plurimæ, cum ciuiles tum ecclesiasticæ, statuuntur:
 prætermittis vero illis, collector has concinnauit.*

TITVLI CAPITVLORVM.

I. <i>De decimis reddendis, paupere alendo, & elemosyna e regiis prædiis annuatim eroganda.</i> Ll. Sax. in procemio. Iorn. cap. 1.	bus. Ll. Sax. cap. 23. Iorn. cap. 30.
II. <i>De irruptione in ecclesiam.</i> Ll. Sax. cap. 5. Iorn. cap. 10.	VI. <i>De rerum emptione in die dominica.</i> Ll. Sax. cap. 24. Iorn. cap. 32.
III. <i>De sagis.</i> Ll. Sax. cap. 6. Iorn. cap. 11.	VII. <i>De peierantibus.</i> Ll. Sax. cap. 25. Iorn. cap. 34.
IV. <i>De monetariis.</i> Ll. Sax. cap. 14. Iorn. cap. 20.	VIII. <i>De his leges non exequentibus.</i> Ll. Sax. cap. 26. Iorn. c. 33.
V. <i>De ordalio se sistere spondenti-</i>	IX. <i>De legum latoribus & loco.</i> Ll. Sax. cap. vlt. Iorn. cap. 35.

CAPITVLA.

I.

EGO Æthelstanus rex, ex prudenti Vlfhelmæ archie-
 piscopi aliorumque episcoporum meorum consilio,
 summopere iis omnibus qui in ditione nostra sunt præfe-
 ctis per sacrosancta Dei omniumque sanctorum numina,
 & pro mea in eos beneuolentia, mando & præcipio, vt
 præ ceteris iustas ex meo ipsius proprio, ac debitas pen-
 dant tam viuorum animalium, quam annuorum terræ
 prouentuum, decimas: id quod singuli episcopi, senato-
 res, præpositi præterea nostri faciunt. Episcopi autem, &
 præpositi nostri omnes qui sedent in alios iudices, sub ea-
 dem formula iudicia exercent, atque hæc omnia ad eum
 quem in hoc condiximus diem (festum scilicet Ioannis
 Baptistæ capite truncati anniuersarium) conficiunt.

Porro autem nobiscum cogitemus, atque animo dili-
 genter expendamus, quod Deo dixerit pater excelsus Ia-
 cob: *Decimas meas & hostiam pacificam offeram tibi:* & quod Gen. 28.
 Dominus in euangelio fatus est: *Omni dabitur habenti,* & Matth. 25.

is abundabit. Recolamus præterea quæ in hoc ipso minaciter scripta sunt libro: *Si decumas dare noluerimus, sola nobis remanente decima, nouem detrahentur partes.* Sermone etiam admonemur diuino terrenis cælestia, & caducis his nostris æterna illa promereri. Quandoquidem igitur audistis quid Dominus iubeat, quidque nos exequi debeamus, ea mihi vos tantummodo comparetis velim, quæ iuste ac legitime parare possitis. Neque enim mihi ad vitæ vsum quidquam iniuste acquiri cupiuerim. Etenim cum ea ego vobis lege vestra omnia benigne largitus sim, vt mea mihi vos itidem concedatis prospicitote sedulo, ne quis vestrum, neve eorum aliquis qui vobis paruerit, offensionem aut diuinam aut nostram concitetis.

Rex iusta tantum a subditis poscit.

Præpositi singuli singulos alant pauperes.

Ego Æthelstanus rex clare omnibus qui in ditione nostra sunt præpositis significo, me ex Vlfhelmæ archiepiscopi aliorumque episcoporum & seruorum Dei consilio, ad expianda peccata mea statuiffe, vt præfectorum quisque Anglum vnum (si quidem eiusmodi quis inter eos fuerit) cibo sustentet, si non fuerit, aliunde quæsito ad hunc modum victum subministret. Ex binis singulis villis meis quæque dantor mense, amphora farinæ vna, porci perna vna, aut quatuor denariis æstimandus aries, atque in singulos annos operimenta corporis. Libertate insuper mulctatum vnum aliquem pristina restituant libertati. Atque hæc omnia pro Dei in nos omnes misericordia, nostraque in eos beneuolentia, præsentis illius regionis episcopo funto. Quin si præpositorum quisquam hoc sciens prætermiserit, triginta mulctator solidis, eaque inter opidi illius, in quo fuerit hoc prætermisum, egentes præsentis episcopo mulcta distribuitor.

Et seruum liberent.

II.

Si quis ipsa triplicis ordalii sententia in fanum irrupisse conuincatur, is, prout in libro habetur iudiciali, compensato.

III.

Sagæ, mulieres barbara factitantes sacrificia, aut pestiferæ, si cui mortem intulerint, neque id inficiari poterint, capitis pœna esto. Sin omni se criminis suspitione liberare conantes, ipsa triplicis ordalii sententia in reas referantur, 120. dies in carcerem coniciuntor: quibus peractis,

ANNO
 CHRISTI
 918.

120. solidorum numeratione earum eas cognati custodia liberanto, atque cognatis interfecti iustam capitis eius æstimationem pendunto. Illæ vero se id genus sceleris in posterum non perpetraturas esse fideiussores adhibento. Eadem habetor incendiariorum ratio, & eorum omnium qui a iuris seueritate prædones vindicare studuerint. Imo si quis furem liberare contenderit, et si quidem nemini vulnus imprefferit, regi tamen eo nomine 120. solidos numerato.

IV.

Præterea autem statuimus, vt vnus per omnem ditio- nem nostram atque idem sit nummus, eumque nemo ex- tra opidum cudito. Atqui si monetariorum quisquam nummos corruperit, ei manus scelere violata præciditor, atque nummaria conspicienda fabricæ affigitor. Sin num- mi adulterati postulatus aliquis criminis suspicionem di- luere voluerit, candentis ferri quæstione manum sceleris puram atque immunem ostendito. Quin si ipsa ordalii sententia reus extiterit, ita vti antea a nobis dictum est fiat.

Cantuariæ monetarii septem sunt, quorum quidem quatuor regi, duo præfuli, ac vnus cœnobiarchæ deserui- to. In ciuitate Roffensi tres sint: regis duo, tertius episco- pi. Londini sint monetarii octo, Vintoniæ sex, in vico Levvisio duo, in vico Aastingo vnus, Cicestris vnus sit, Hamtonæ duo, Vverhamiæ duo, Excestriæ totidem, Schafesbyriæ duo, ad aliud quodque opidum moneta- rius vnus esto.

V.

Qui se ordalii quæstione examinandum obtulerit, tri- duo quam id sit aggressurus, sacerdotem, vt is sacra de more peragat, adito, atque interim pane, sale, aqua, & oleribus tantummodo vescitor, Missæ præterea illis ipsis diebus interesto, munusque suum offerito. Sub ipso autem quo est ordalium ingressurus die, panem eucharisticum sumito, ac iureiurando se illius de quo appellatur sceleris purum minimeque conscium iurato. Tum si aqua gelida faciunda est quæstio, ad sesquiulnam funis in aquam mer- gitor. Sin ferro fiat cadenti, per continuum triduum ob- signanda non resignetur manus. Accusator autem, quem-

Concil. Tom. 25.

D

admodum de accusato antea a nobis dictum est, iureiurando interposito criminationem persequitor, vterque etiam iussu Dei ac sacerdotis ieiunato, nec pluribus quam duodecim alteruter stipatus aduenito: quin si accusatus pluribus eo comitatus accesserit, perinde sit (ni illi discedant) atque is in iudicio cecidisset.

VI.

Si quis testato rem aliquam mercatus fuerit, quam alius deinceps quisquam suam esse contenderit, eam venditor præstet, atque in se recipiat, siue is seruus, siue ingenuus fuerit.

Die autem dominico nemo mercaturam facito: id quod si quis egerit, & ipsa merce & triginta præterea solidis mulctator.

VII.

Si quis falsum iurasse conuictus fuerit, ei postea non modo non creditor, verum sacra is etiam prohibetor sepultura, nisi quidem illius in qua is degit diœcesis episcopus, data ei in mandatis omnia modeste confecisse illum significarit. Episcopum autem loci illius sacerdos, num alter animo libenti corrigi sese atque emendari patietur, intra triginta dies certiore facito: id quod ni fecerit, episcopum penes pœnæ arbitrium esto.

VIII.

Porro autem si præpositorum quisquam mandata hæc nostra exequi noluerit, aut in administratione sua fuerit remissior, suæ in regem contumaciæ pœnas luito, atque rex seueriorem alium in hoc munere substituet. Mulctæ autem capiendæ munus eius loci in quo degit præpositus episcopo imponimus. Si quis denique iussa ac scita hæc nostra contempserit, pendito primo libras quinque, secundo proprii capitis æstimationem dato, tertio, si deliquerit, fortunis suis omnibus mulctatus nostri omnium amicitia priuator.

IX.

Decreta actaque sunt hæc omnia in celebri Grateleano Concilio, cui Vvlfhelmus interfuit archiepiscopus, & cum eo optimates ac sapientes ab Athelstano euocati frequentissimi.